

CUPRINS

Capitolul I. Metodologia investigării infracțiunilor de omucidere	5
<i>Secțiunea I. Aspecte introductive</i>	5
1. Considerații preliminare.....	5
1.1. Importanța și rolul investigației criminalistice a omuciderii.....	5
1.2. Considerații referitoare la apariția și stingerea dreptului la viață.	6
2. Principalele probleme, obiect al probațiunii, care trebuie clarificate prin investigarea morții violente.....	8
2.1. Stabilirea cauzei și naturii morții.....	9
2.2. Identificarea locului în care a fost săvârșit omorul.....	9
2.3. Stabilirea momentului comiterii infracțiunii.....	9
2.4. Determinarea modului în care a fost săvârșit omorul.....	10
2.5. Identificarea făptuitorului și a celorlalți participanți.....	10
2.6. Identificarea victimei.....	11
2.7. Identificarea instrumentelor sau mijloacelor care au servit la săvârșirea infracțiunii.....	11
2.8. Stabilirea mobilului sau scopului infracțiunii.....	11
3. Modalități de probare a infracțiunilor de omucidere.....	12
3.1. Mijloace de probă prevăzute de Codul de procedură penală.....	12
3.2. Mijloace tehnico-tactice criminalistice și medico-legale.....	13
<i>Secțiunea a II-a. Cadrul metodologic general și primele măsuri luate în investigarea omuciderii</i>	14
1. Reguli generale metodologice aplicate în investigarea omorului.....	14
2. Cercetarea în echipă a omuciderii; rolul și importanța sa.....	15

3. Primele măsuri luate de organele de urmărire penală în cercetarea omorului.....	17
3.1. Măsuri luate de cadrul de poliție sosit primul la fața locului.	17
3.2. Activități pregătitoare întreprinse de echipa de cercetare propriu-zisă.....	18
<i>Secțiunea a III-a. Particularitățile cercetării la fața locului în caz de omor</i>	19
1. Aspecte generale privind cercetarea la fața locului în caz de omor.....	19
1.1. Cercetarea în faza statică.	19
1.2. Cercetarea în faza dinamică.	21
1.2.1. Examinarea cadavrului	21
1.2.2. Descoperirea, fixarea și ridicarea urmelor.....	21
1.2.3. Clarificarea împrejurărilor negative,.....	21
2. Examinarea cadavrului.....	22
2.1. Constatarea morții victimei.....	22
2.1.1. Semnele precoce,	23
2.1.2. Semnele semitardive.....	23
2.1.3. Semnele tardive și conservatoare.....	23
2.2. Examinarea propriu-zisă a cadavrului.	23
2.2.1. În faza statică	24
2.2.2. În faza dinamică,.....	24
2.3. Stabilirea datei morții și a eventualelor modificări în poziția cadavrului.....	25
2.3.1. În cazul semnelor precoce,.....	26
2.3.2. În cazul semnelor semitardive,	26
3. Elemente de investigare entomologică; stabilirea datei morții pe baza studiului entomologic.....	27
3.1. Fundamentul științific al investigațiilor entomologice.....	29
3.2. Cercetarea entomologică propriu-zisă	32
3.2.1. Stabilirea momentului comiterii infrațiunii,.....	32
3.2.2. Identificarea locului în care a fost săvârșit omorul.....	34

3.2.3. Stabilirea cauzei și naturii morții.....	34
3.3. Particularități privind cercetarea la fața locului.....	35
4. Particularitățile cercetării omorului în funcție de mijloacele și procedeele folosite de făptuitor pentru suprimarea vieții victimei	38
4.1. Omorul săvârșit cu arme albe și corpuri contondente.....	39
4.1.1. Leziunile produse de obiecte tăioase	39
4.1.2. Leziunile produse de obiecte înțepătoare sau înțepător-tăioase	39
4.1.3. Leziunile produse de obiecte despicătoare	39
4.1.4. Identificarea armelor albe	39
4.1.5. Diferențierea omuciderii de sinucidere.....	40
4.2. Omorul săvârșit prin asfixii.....	41
4.2.1. Spânzurarea.....	41
4.2.2. Strangularea	42
4.2.3. Sufocarea și ocluzia orificiilor respiratorii	42
4.2.4. Înecare.....	43
4.3. Omorul săvârșit prin împușcare	43
4.4. Moartea prin otrăvire.....	44
4.5. Moartea violentă determinată de alți factori.....	45
<i>Secțiunea a IV-a. Alte activități destinate investigării omorului.....</i>	<i>46</i>
1. Disponerea expertizelor medico-legale.....	46
1.1. Stabilirea cauzei morții	48
1.2. Stabilirea naturii morții	50
1.2.1. Diferențierea omuciderii de moartea naturală	50
1.2.2. Diferențierea omuciderii de sinucidere.....	50
1.2.3. Diferențierea omuciderii de moartea prin accident.....	50
2. Disponerea expertizelor criminalistice.....	53
2.1. Expertiza urmelor lăsate de corpul uman.....	54
2.1.1. Expertiza dactiloscopică	54
2.1.2. Expertiza urmelor de picioare.....	55
2.1.3. Expertiza urmelor de dinți și de buze	55

2.2. Expertizele traseologice	56
2.2.1. Expertiza urmelor lăsate de instrumentele vulnerante,	56
2.2.2. Expertiza balistică.....	56
2.3. Alte categorii de expertize.	56
2.3.1. Expertiza urmelor de sânge.....	57
2.3.2. Expertiza urmelor de spermă și a firului de păr	57
2.3.3. Expertiza grafoscopică.....	58
2.3.4. Expertize destinate identificării cadavrului după urmele de natură osteologică.....	58
3. Elaborarea versiunilor de urmărire penală	58
3.1. Considerații introductive.....	58
3.2. Criterii de elaborare a versiunilor.	59
3.2.1. Date obținute din cercetarea la fața locului și din examinarea cadavrului,	60
3.2.2. Date rezultate din ascultarea martorilor, a rudelor ori din investigațiile privitoare la victimă	60
3.2.3. Verificarea versiunilor	61
4. Evaluările de tip profiling privind personalitatea făptuitorului	62
4.1. Importanța evaluărilor de tip profiling pentru investigațiile penale.	62
4.2. Profilingul geografic.	63
5. Efectuarea unor acte de urmărire penală.....	65
5.1. Ascultarea martorilor.	65
5.2. Ascultarea suspectului sau a inculpatului.	66
5.3. Efectuarea de confruntări.....	66
5.4. Efectuarea de percheziții.....	67
5.5. Efectuarea de reconstituiri.	67
6. Particularități ale cercetării omorului în cazul cadavrelor dezmembrate sau al cadavrelor nedescoperite	68
6.1. Investigații specifice în cazul cadavrelor dezmembrate.....	68
6.2. Particularități ale cercetării în cazurile dispariției unor persoane, victime ale omuciderii.....	71

6.2.1. Sub raport metodologic,.....	71
6.2.2. Raportat la aceste împrejurări,	72

Capitolul II. Investigarea unor infracțiuni care aduc atingere patrimoniului..... 73

Secțiunea I. Particularități metodologice privind investigarea furtului și a tâlhăriei 73

1. Considerații introductive..... 73

1.1. Aspecte juridice. 73

1.2. Principalele probleme, obiect al probațiunii, care trebuie clarificate prin cercetarea furtului și a tâlhăriei. 74

1.2.1. Determinarea concretă a bunurilor mobile 74

1.2.2. Stabilirea exactă a locului și momentului săvârșirii faptei..... 75

1.2.3. Identificarea mijloacelor și metodelor folosite în săvârșirea infracțiunii..... 75

1.2.4. Identificarea făptuitorului și a participanților la săvârșirea furtului,..... 76

1.2.5. Identificarea persoanei vătămate, 76

1.2.6. Stabilirea condițiilor care au favorizat săvârșirea infracțiunii,..... 76

2. Primele măsuri luate în vederea investigării furtului și tâlhăriei 77

2.1. Constatarea infracțiunii flagrante..... 77

2.2. Cercetarea la fața locului. 78

2.3. Ascultarea persoanei vătămate..... 79

2.4. Audierea martorilor..... 79

2.5. Efectuarea de percheziții..... 80

2.6. Identificarea și prinderea făptuitorilor. 81

3. Alte activități de urmărire penală efectuate în anchetarea furtului și tâlhăriei..... 82

3.1. Ascultarea suspecților sau a inculpaților..... 82

3.2. Efectuarea prezentărilor pentru recunoaștere și a reconstituirilor..... 82

3.3. Disponerea de expertize judiciare..... 83

4. Unele particularități ale investigării furtului..... 83

4.1. Furtul din locuințe.....	84
4.2. Furtul din buzunare.....	86
4.3. Furtul din și de autoturisme.....	87
4.4. Alte forme de furt.....	89
4.4.1. Furtul de bagaje.....	89
4.4.2. Furtul de la persoanele adormite.....	89
4.4.3. Furtul săvârșit de la garderobele.....	89
4.4.4. Furturi din hoteluri,.....	89
5. Unele particularități privind investigarea furtului și a tâlhăriei în paguba proprietății publice.....	90
5.1. Probleme specifice de clarificat.....	90
5.1.1. Existența unor eventuale împrejurări negative.....	90
5.1.2. Situația reală a patrimoniului, în general, și a bunurilor.....	90
5.2. Considerații privind unele moduri specifice de operare.....	91
5.2.1. Furtul de bagaje sau de geți.....	91
5.2.2. Furturile din trenurile de marfă.....	91
<i>Secțiunea a II-a. Particularități metodologice ale investigării delapidării.....</i>	<i>92</i>
1. Aspecte introductive.....	92
2. Problemele principale care trebuie clarificate prin investigarea delapidării.....	93
2.1. Determinarea obiectului material al infracțiunii.....	93
2.2. Stabilirea elementelor componente ale laturii obiective.....	94
2.2.1. Însușirea.....	94
2.2.2. Folosirea.....	94
2.2.3. Traficarea.....	94
2.3. Identificarea autorului și a eventualilor participanți la săvârșirea infracțiunii.....	95
2.4. Stabilirea cauzelor și condițiilor care au favorizat săvârșirea infracțiunii.....	95
3. Primele măsuri luate în cercetarea delapidării.....	96
3.1. Cunoașterea situației exacte, reale a gestiunii.....	96

3.2. Stabilirea cauzelor lipsurilor sau plusurilor din gestiune.....	96
3.3. Efectuarea de percheziții și ridicarea de obiecte și înscrisuri.....	97
3.3.1. Perchezițiile,	97
3.3.2. Ridicarea de înscrisuri sau de obiecte.....	98
4. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	98
4.1. Selecționarea martorilor.....	99
4.2. Ascultarea suspectilor sau a inculpaților.....	100
4.3. Dispunerea constatărilor tehnico-științifice, a expertizelor judiciare.	100
4.4. Luarea măsurilor asigurătorii.....	101

Capitolul III. Elemente metodologice privind investigarea criminalistică a infracțiunilor din domeniul afacerilor 102

Secțiunea I. Considerații introductive 102

1.1. Precizări de ordin terminologic.....	102
1.2. Aspecte privind cadrul normativ care reglementează activitățile din domeniul afacerilor.....	103
1.3. Aspecte de drept penal material.....	104
1.3.1. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 31/1990.	104
1.3.2. Infracțiunea de bancrută frauduloasă.....	108
1.3.3. Infracțiunea de concurență neloială prevăzută de art. 5 din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale.....	108
1.3.4. Infracțiuni de contrabandă reglementate de Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal.....	109
1.4. Aspecte de drept comparat.....	111
1.4.1. O retrospectivă largă.....	111
1.4.2. Reguli deontologice în afaceri,	111
1.4.3. Probleme de drept penal.....	112
1.5. Aspecte de drept procesual penal.....	112

Secțiunea a II-a. Scurtă privire asupra modalităților curente de săvârșire a infracțiunilor în domeniul afacerilor.... 114

1. Modalități specifice modurilor de operare în infracțiuni din domeniul afacerilor.....	114
1.1. Folosirea unui nume fals.....	115

1.2. Însușirea unei calități false.....	115
1.3. Prezentarea unui înscris victimei.....	115
1.4. Escrocherii prin înscenare.....	117
2. Modalități de operare în fapte înrudite cu escrocheria.....	119
2.1. Manipularea de date și informații inexacte.....	119
2.2. Alte forme de escrocherii.....	120
<i>Secțiunea a III-a. Cadrul metodologic general al</i>	
<i>investigației penale în domeniul afacerilor</i>	<i>121</i>
1. Sublinieri privind specificul investigației penale.....	121
2. Direcții metodologice generale ale investigației.....	121
2.1. Cunoașterea cadrului normativ în domeniu.....	122
2.2. Cunoașterea specificului activității economico-	
financiare.....	122
2.3. Stabilirea exactă a faptelor și împrejurărilor	
cauzei.....	123
<i>Secțiunea a IV-a. Particularități în investigarea</i>	
<i>criminalistică a unor infracțiuni financiar-bancare</i>	<i>124</i>
1. Principalele aspecte ce se urmăresc cu ocazia investigației	
penale.....	124
2. Tipuri de sisteme bancare „subterane” întâlnite în	
criminalitatea financiar-bancară.....	126
2.1. Scurtă caracterizare.....	126
2.2. Sistemul „hawalla”.....	127
3. Impactul asupra evoluției criminalității din acest	
domeniu.....	129
4. Stadiul actual al combaterii criminalității	
financiar-bancare	132

Capitolul IV. Metodologia investigării accidentelor de

muncă; cercetarea accidentelor de trafic rutier

<i>Secțiunea I. Cadrul metodologic general al investigării</i>	
<i>accidentelor de muncă</i>	<i>133</i>
1. Aspecte introductive	133
2. Aspecte juridice	135
3. Reglementări privind metodologia investigării	
accidentelor de muncă.....	138

4. Principalele aspecte, obiect al probațiunii, care trebuie clarificate prin investigarea accidentelor de muncă	141
4.1. Stabilirea cauzelor accidentului.	141
4.2. Determinarea împrejurărilor în care a avut loc accidentul.	142
4.3. Determinarea consecințelor accidentului.	142
4.4. Stabilirea prevederilor legale care au fost încălcate.	143
4.5. Identificarea persoanelor care răspund de organizarea și conducerea procesului de producție.....	143
4.6. Inițierea măsurilor de prevenire a altor accidente.	143
5. Cercetarea la fața locului a accidentelor de muncă.....	143
5.1. Luarea primelor măsuri.....	143
5.2. Obiectivele cercetării propriu-zise la fața locului.	144
5.3. Fixarea rezultatelor cercetării locului faptei.	146
6. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	146
6.1. Audierea martorilor.....	146
6.2. Ascultarea suspectului sau inculpatului.	147
6.3. Dispunerea de expertize judiciare.....	147

*Secțiunea a II-a. Particularități metodologice privind
investigarea accidentelor de muncă sau avariilor din
domeniul minier, petrochimic și al construcțiilor.....*

1. Particularități metodologice privind investigarea accidentelor de muncă din domeniul minier.....	148
1.1. Principalele cauze ale accidentelor de muncă din domeniul minier.....	149
1.1.1. Accidente de muncă în legătură cu deschiderea, săparea și susținerea lucrărilor miniere,	149
1.1.2. Accidente de muncă în legătură cu circulația și transportul în subteran,.....	149
1.1.3. Accidente de muncă în legătură cu lucrările cu materiale explozive, incendiile din subteran și focurile de mină.	150
1.2. Cercetarea la fața locului.	151
1.2.1. În faza de pregătire a cercetării.....	152

1.2.2. În faza statică a cercetării.....	152
1.2.3. În faza dinamică a cercetării,	152
2. Particularități metodologice ale investigațiilor accidentelor de muncă sau avariilor din domeniul petrochimic	152
2.1. Aspecte generale.	152
2.2. Factori obiectivi de pericol	154
2.2.1. Unul dintre factorii majori	154
2.2.2. Un al doilea factor obiectiv.....	155
2.3. Cauzele accidentelor de muncă sau avariilor în industria petrochimică.....	155
2.3.1. Cauzele principale de natură tehnică	156
2.3.2. Cauzele de natură organizatorică sau tehnico-organizatorice,	157
2.4. Cercetarea la fața locului.	158
2.4.1. În faza statică a cercetării,.....	159
2.4.2. În faza dinamică a cercetării	159
2.4.3. Fixarea rezultatelor cercetării	160
2.5. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	161
2.5.1. Ascultarea martorilor	161
2.5.2. Ascultarea suspecților sau a inculpaților.....	161
2.5.3. Disponerea expertizelor judiciare	162
3. Particularități metodologice privind investigarea accidentelor de muncă din domeniul construcțiilor	162
3.1. Cauzele accidentelor din domeniul construcțiilor.....	163
3.1.1. Cauzele organizatorice.....	163
3.1.2. Cauzele tehnice	163
3.1.3. Accidentele de muncă	163
3.2. Cercetarea propriu-zisă a accidentelor din construcții.	163
<i>Secțiunea a III-a. Particularități metodologice privind investigarea accidentelor de trafic rutier</i>	<i>164</i>
1. Noțiuni generale.....	164
1.1. Aspecte juridice.	164
1.2. Cauzele accidentelor de circulație.	167

1.2.1. Accidentele datorate factorului uman	167
1.2.2. Accidente datorate factorilor tehnici,.....	167
1.3. Împrejurări prin care trebuie stabilită cercetarea accidentelor de trafic.....	168
1.3.1. Cauzele și împrejurările în care s-a produs accidentul.....	168
1.3.2. Regulile de circulație care au fost încălcate,....	168
1.3.3. Persoanele răspunzătoare.....	169
1.3.4. Consecințele produse de accident,.....	169
1.3.5. Pe lângă evenimentele de mai sus,.....	169
2. Particularități privind cercetarea la fața locului a accidentelor de trafic rutier	170
2.1. Pregătirea cercetării locului accidentului.....	171
2.2. Efectuarea cercetării propriu-zise	172
2.2.1. În faza statică	172
2.2.2. În faza dinamică,.....	172
2.2.3. Prin examinarea și interpretarea	173
2.2.4. Fixarea rezultatelor cercetării	174
3. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	174
3.1. Ascultarea martorilor.	174
3.2. Ascultarea persoanelor implicate în accident.....	175
3.3. Dispunerea, efectuarea și valorificarea constatărilor și a expertizelor judiciare.	175
3.4. Efectuarea altor acte de urmărire penală.....	176

Capitolul V. Particularități metodologice privind investigarea criminalistică a infracțiunilor din domeniul traficului de stupefiante.....

<i>Secțiunea I. Considerații introductive</i>	177
1. Sublinieri generale și privire istorică	177
1.1. Sublinieri generale.	177
1.2. Privire istorică.....	179
2. Principalele categorii de substanțe stupefiante și clasificarea acestora	184
2.1. Aspecte generale.....	184
2.2. Clasificarea generală a drogurilor.....	186
2.3. Stupefiante naturale, semisintetice și sintetice.....	186

2.3.1. Opiul	187
2.3.2. Morfina,	187
2.3.3. Heroina	187
2.3.4. Heroina nr. 3	188
2.3.5. Cannabisul	188
2.3.6. Cocaina	189
2.3.7. Mescalina.....	189
2.3.8. LSD.....	189
3. Reglementarea juridică	190
3.1. Aspecte generale.....	190
3.2. Elemente generale care trebuie stabilite prin investigarea infracțiunilor de trafic de stupefiante.....	192
<i>Secțiunea a II-a. Moduri și sisteme de operare folosite de traficantii de droguri.....</i>	193
1. Modalități de ascundere	193
1.1. Metode de ambalare sau disimulare în vederea traficării.....	193
1.2. Metode de mascare a mirosurilor specifice unor droguri.....	196
1.3. Metode de evitare sau anihilare a diferitelor dispozitive folosite pentru depistarea drogurilor.	196
2. Modalități de ascundere în trafic a stupefiantelor	197
2.1. Locuri de ascundere în mijloace de transport.	197
2.2. Locurile de ascundere în obiecte de îmbrăcăminte sau pe corp.	198
3. Moduri de operare frecvente ale traficantilor de droguri.....	199
3.1. Fabricarea drogurilor.	199
3.2. Transportul drogurilor.....	200
3.3. Distribuirea drogurilor.	201
<i>Secțiunea a III-a. Elemente metodologice aplicate în investigarea traficului de stupefiante.....</i>	202
1. Modalități de depistare a traficantilor	202
1.1. Metode tactice.....	202
1.2. Metode tehnico-științifice de depistare.	203
1.3. Identificarea toxicomanilor.....	204

2. Metodologia investigării propriu-zise a traficului de stupefiante.....	205
2.1. Modalități de documentare pentru începerea urmării penale.....	205
2.1.1. În cazul traficantilor depistați la punctele de frontieră.....	205
2.1.2. În cazul traficantilor depistați în interiorul țării noastre	206
2.1.3. În cazul persoanelor depistate că sustrag stupefiante din spitale	206
2.1.4. În cazul prescrierii de droguri	206
2.1.5. În cazul stupefiantelor abandonate sau ascunse.....	207
2.2. Particularități ale cercetării la fața locului.....	207
2.2.1. Prin specificul său, traficul de droguri.....	207
2.2.2. În faza statică a cercetării la fața locului.....	208
2.2.3. În faza dinamică a cercetării la fața locului,	208
2.3. Realizarea flagrantului în cazul infracțiunilor la regimul produselor și substanțelor stupefiante.....	209
2.3.1. Pregătirea constatării infracțiunii flagrante.....	210
2.3.2. Realizarea efectivă a prinderii în flagrant.....	211
2.4. Efectuarea urmării penale propriu-zise	213
2.4.1. În anchetarea traficului de stupefiante,	213
2.4.2. Examinarea înscrisurilor.....	214
2.4.4. Metode de identificare a drogurilor.....	217
2.4.5. Ascultarea persoanelor implicate în traficul de droguri.....	219

Capitolul VI. Elemente metodologice privind investigarea criminalistică a infracțiunilor din domeniul criminalității organizate..... 221

Secțiunea I. Considerații introductive 221

1. Precizări de ordin terminologic..... 221

 1.1. Criminalitatea de tip mafiot..... 223

 1.2. Criminalitatea organizată..... 224

2. Aspecte privind actualul cadru normativ care reglementează activitățile din domeniul combaterii criminalității organizate

228

<i>Secțiunea a II-a. Structurile și modalitățile curente de săvârșire a infracțiunilor în domeniul criminalității organizate</i>	231
1. Tipuri și structuri de organizații criminale.....	231
1.1. În concepția Interpol,	232
1.2. În concepția nord-americană,.....	232
2. Modalități de săvârșire a infracțiunilor din domeniul criminalității organizate	234
2.1. Traficul de droguri.....	234
2.2. Spălarea de bani	236
2.3. Falsul de monedă.....	236
2.4. Traficul internațional de autoturisme furate.	237
2.5. Traficul cu arme.....	237
2.6. Traficul cu obiecte de patrimoniu.....	238
2.7. Traficul cu ființe umane.....	238
2.8. Corupția.....	240
2.9. Terorismul.....	242
<i>Secțiunea a III-a. Cadrul metodologic general al investigației penale în domeniul criminalității organizate</i>	242
1. Etapele și modalitățile de acțiune	242
1.1. Faza obținerii de informații.....	243
1.2. Faza investigațiilor.....	243
1.3. Faza urmăririi penale.	244
2. Organizarea flagrantului	245
2.1. Pregătirea acțiunilor de realizare a flagrantului.	246
2.2. Pătrunderea în zona de acțiune.	247
2.3. Realizarea flagrantului propriu-zis.	247
<i>Secțiunea a IV-a. Particularități în investigarea criminalistică a unor infracțiuni circumscrise crimei organizate, cu incidență în domeniul financiar-bancar</i>	248
1. Principalele aspecte ce se urmăresc cu ocazia investigației penale	248
1.1. Analizele financiare.....	248
1.2. Supravegherea electronică.....	248
2. Privire asupra stadiului actual al combaterii criminalității organizate în România.....	249

2.1. Colaborarea internațională.....	250
2.2. În domeniul migrației și traficului de persoane,	250
2.3. În cadrul Ministerului Public.....	251

Capitolul VII. Elemente metodologice de investigare a

infracțiunilor de corupție 253

Secțiunea I. Cadrul general al reglementării penale europene și naționale..... 253

1. Considerații preliminare.....	253
2. Privire asupra reglementării infracțiunilor de corupție în sistemul european	254
3. Privire asupra reglementărilor naționale	256
4. Cooperarea internațională în combaterea corupției	260

Secțiunea a II-a. Criterii generale de investigare criminalistică a corupției..... 260

1. Cadrul general.....	260
1.1. Indicii de natură criminogenă generală.....	261
1.2. Criterii de evaluare.....	261
2. Problemele pe care trebuie să le clarifice investigația penală.....	262
2.1. Sesizarea organului judiciar, a Parchetului Național Anticorupție, în legătură cu săvârșirea infracțiunilor de corupție.	262
2.2. Principalele probleme care fac obiectul probațiunii.....	263
2.3. Măsuri speciale de investigare a infracțiunilor de corupție.	264

Secțiunea a III-a. Constatarea infracțiunii flagrante 265

1. Pregătirile în vederea constatării infracțiunii flagrante....	266
1.1. Organizarea flagrantului	266
1.2. Elemente de referință în pregătirea flagrantului.	267
1.2.1. În cazul sesizării din oficiu,	267
1.2.2. În cazul sesizării prin denunț.	267
1.2.3. Problemele esențiale urmărite în realizarea flagrantului.....	268
1.3. Alcătuirea echipei de prindere în flagrant.....	269

1.4. Pregătirea de capcane criminalistice și folosirea altor mijloace tehnice criminalistice	270
1.4.1. Capcane criminalistice	270
1.4.2. Mijloace tehnice de înregistrare sau supraveghere	270
2. Realizarea propriu-zisă a acțiunii de constatare a infracțiunii flagrante.....	272
2.1. Supravegherea locului în care va fi surprins făptuitorul	272
2.2. Realizarea efectivă a flagrantului.....	272
<i>Secțiunea a IV-a. Tactica efectuării altor acte de urmărire penală.....</i>	<i>274</i>
1. Particularități în ascultarea suspectului sau inculpatului	274
1.1. Pregătirea ascultării suspectului/inculpatului	274
1.2. Problematika ascultării în funcție de natura faptelor de corupție	276
1.2.1. În cazul luării de mită	276
1.2.2. În cazul dării de mită	277
1.2.3. În cazul traficului de influență	277
2. Audierea persoanei vătămate sau a denunțatorului.....	278
2.1. Pregătirea audierii	278
2.2. Ascultarea propriu-zisă a persoanei vătămate.....	279
3. Efectuarea de confruntări	280
3.1. Rolul confruntării în clarificarea infracțiunilor de corupție	280
3.2. Pregătirea și efectuarea confruntării	280
4. Efectuarea de percheziții și de ridicări de înscrisuri și de obiecte	281
4.1. Rolul percheziției și al ridicării de înscrisuri	281
4.2. Pregătirea percheziției.....	281
5. Particularități privind efectuarea „percheziției” computerelor	283
5.1. Aspecte generale	283
5.2. Efectuarea percheziției propriu-zise a calculatorului	284
6. Disponerea de expertize judiciare și constatări.....	284

Capitolul VIII. Elemente metodologice de investigare a infracțiunilor din domeniul criminalității informatice	286
<i>Secțiunea I. Cadrul general al reglementării penale naționale și internaționale</i>	286
1. Considerații preliminare.....	286
2. Privirea asupra reglementărilor vizând infracțiunile informatice în sistemul juridic românesc	287
2.1. Infracțiuni prevăzute în Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic	288
2.2. Infracțiuni prevăzute în Codul penal.....	288
2.3. Alte reglementări privind criminalitatea informatică.	289
3. Privire asupra unor reglementări internaționale vizând criminalitatea din cyber-spațiu.....	290
3.1. Reglementări la nivelul Uniunii Europene.	290
3.2. Reglementări în legislația Statelor Unite ale Americii.....	291
<i>Secțiunea a II-a. 1. Aspecte introductive</i>	291
2. Moduri de acțiune în atacurile informatice	293
2.1. Atacul la distanță,	294
2.2. Atacul prin imitare (spooling),.....	294
2.3. Atacul bazat pe Telnet.	294
3. Considerații privind unele categorii de infracțiuni cibernetice	294
3.1. Răspândirea virusilor.	294
3.2. Pirateria software.	295
3.4. Atacuri asupra ATM, debit-card, PC passwords, codurilor PIN.	295
3.5. Furturi de carduri.	296
3.6. Înșelătoria și sabotajul prin computer.	296
3.7. Spionajul informatic.	296
3.8. Utilizarea neautorizată a unui computer.	297
4. Scurte considerații privind autorul infracțiunilor informatice	298
<i>Secțiunea a III-a. Investigarea criminalistică propriu-zisă a infracțiunilor informatice</i>	298
1. Principalele probleme de clarificat în investigarea infracțiunilor informatice	298

1.1. Identificarea obiectelor ce au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârșirea infracțiunii.	299
1.2. Identificarea informațiilor obținute ca rezultat al infracțiunii.....	299
1.3. Identificarea hardware-ului ca rezultat al delictului.	300
1.4. Identificarea autorului și a circumstanțelor care au favorizat săvârșirea faptei.	300
2. Mijloace materiale de probă.....	300
2.1. Urma electronică.....	300
2.2. Informația ca instrument al infracțiunii.	301
2.3. Hardware-ul ca probă.....	302
3. Efectuarea unor acte de urmărire penală.....	303
3.1. Percheziția calculatoarelor.	303
3.1.1. Descrierea locului ce trebuie percheziționat.	303
3.1.2. Descrierea obiectelor sau aparaturii care trebuie percheziționate și ridicate.	304
3.2. Constatarea infracțiunii flagrante.....	304
4. Particularități privind cercetarea la fața locului a infracțiunilor informatice.....	305
4.1. Aspecte generale.....	305
4.2. Particularități privind înregistrări de date referitoare la activități cibernetice.	306
4.3. Situația fișierelor criptate.....	306
4.4. Ridicarea computerelor de la fața locului.	307
4.5. Ridicarea și transportarea hardware-ului și a documentelor în vederea cercetării sistemului în laborator.....	307
Bibliografie selectivă.....	309

Capitolul I

METODOLOGIA INVESTIGĂRII INFRACTIUNILOR DE OMUCIDERE

Secțiunea I

Aspecte introductive

1. Considerații preliminare

1.1. Importanța și rolul investigației criminalistice a omuciderii. Viața omului, existența sa, în egală măsură individuală și socială, a stat în centrul acțiunilor, al transformărilor proprii tuturor etapelor parcurse de umanitate în dezvoltarea sa, desigur cu specificul fiecărei epoci istorice, cu părțile sale mai bune sau mai rele.

Apărarea *cele mai importante* valori sociale, ea însăși creatoare de valori, are o semnificație cu totul deosebită. A pune în pericol viața unui om reprezintă un act care primejduiește nu numai existența individului, ci însuși ansamblul relațiilor sociale, omul reprezentând esența acestor relații.

A ucide înseamnă a suprima pe făuritorul de istorie, pe beneficiarul bunurilor create împreună cu semenii săi. Prin apărarea acestei valori inestimabile, este ocrotită nu numai ființa umană, dar și imensa masă a relațiilor sociale¹. Printre multiplele mijloace de apărare a vieții omului, se află și mijloacele juridice, iar dintre acestea, un loc bine definit îl ocupă cele proprii Dreptului penal².

¹ V. Dongoroz, în introducerea la lucrarea colectivă, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, vol. III, Ed. Academiei Române, București, 1971, p. 7.

² C. Bulai, A. Filipaș, C. Mitrache, *Instituții de Drept penal*, Ed. Trei, București, 2001, p. 280-281. A se vedea și M. Udriou, *Drept penal. Partea specială. Noul Cod penal*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 1; A. Boroi, *Drept penal. Partea specială. Conform noului Cod penal*, ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 26.

Precizăm că am apelat la termenul *INVESTIGARE*, în accepțiunea sa largă de cercetare, de anchetă a unor fapte penale, astfel cum este consacrat în activitatea noastră de *urmărire penală*, în primul rând, pentru a-i sublinia complexitatea și dificultățile, dar și pentru a ne apropia, fără exagerare, de o terminologie devenită tot mai frecventă (a se vedea de exemplu terminologia anglo-saxonă de *crime investigation*¹). Subliniem, de asemenea, că am intitulat acest capitol „Metodologia investigării omuciderii” – deși, mai exact, trebuia intitulat metodologia *investigării morții violente* – în încercarea de subliniere a semnificației, a greutății pe care o reprezintă urmărirea penală în cazul acestor infracțiuni.

Această modalitate specifică de apărare a existenței persoanei nu poate fi concepută decât în cadrul unui sistem organizat de ancheta destinată aflării adevărului, între care activitățile tehnico-tactice criminalistice ocupă o poziție cu totul deosebită.

Rolul și importanța investigației criminalistice în soluționarea infracțiunilor împotriva vieții – ca și în soluționarea celorlalte fapte penale – rezultă din aceea că știința Criminalisticii pune la îndemâna organelor judiciare metodele și mijloacele tehnico-științifice necesare descoperirii, fixării, ridicării și examinării urmelor omuciderii, a identificării autorului și eventual a victimei. Prin regulile tactice de efectuare a actelor de urmărire penală, precum și prin metodologia cercetării morții violente, este posibilă strângerea probelor necesare stabilirii adevărului.

Criminalistica oferă, în esență, instrumentele științifice destinate conturării elementelor constitutive ale infracțiunii, identificării făptuitorului și a celorlalți participanți la săvârșirea faptei și aplicării unei pedepse potrivit vinovăției lor.

1.2. Considerații referitoare la apariția și stingerea dreptului la viață. Pentru definirea cadrului metodologic al investigării criminalistice a omuciderii, considerăm că nu este lipsit de

¹ În acest sens, a se vedea A. Swenson, O. Wendel, *Metode moderne de investigație criminală*, Stockholm, 1954; M.J. Palmiotto, *Criminal investigation*, Nelson-Hall Publishers, Chicago, S.U.A., 1994; Le Moyne Snyder, *Homicide investigation*, Ed. Charles Thomas, California, S.U.A., 1958.

interes să reamintim, pe scurt, câteva aspecte referitoare la problematica începutului și sfârșitului vieții, în accepțiunea dreptului penal, dată fiind rezonanța sa în practica judiciară, deoarece instanțele juridice sunt puse în situația de a încadra o anumită faptă după cum o persoană este sau nu în viață.

În doctrina penală, se admite că o persoană este sau nu în viață din momentul în care, după naștere, are o existență extrauterină independentă, începând să respire¹. Progresele realizate în domeniul științelor medicale și în domeniul științelor juridice, au impus o opinie net superioară, potrivit căreia *apariția dreptului la viață* se situează în momentul *declanșării procesului biologic al nașterii*².

În sprijinul acestei teze vin argumentele medicilor anatomopatologi, care susțin că moartea violentă a nou-născutului se poate produce intrauterin (*ante partum*), înainte de naștere, în timpul nașterii (*perinatal*) și după naștere (*postpartum*)³.

Astăzi nu se poate vorbi de un moment fix al apariției vieții, decis teoretic (separarea copilului de corpul mamei, inspirarea aerului în plămâni ș.a.), precizarea etapei în care a survenit moartea, a cauzei și mecanismelor ei făcându-se numai cu ajutorul expertizei medico-legale, îndeosebi în cazul delimitării infracțiunii de pruncucidere de infracțiunea de avort.

Moartea este un proces complex, caracterizat prin mai multe stări terminale: agonie, moarte clinică, moarte biologică, ultima fiind considerată ca *moarte ireversibilă*, spre deosebire de primele două, în care procesul tanatologic poate fi întrerupt, fără consecințe morfo-funcționale.

Moartea definitivă, biologică, se instalează în momentul încetării activității creierului și a trunchiului cerebral. Din acest moment,

¹ S.R. Difalco, *Nuovo Codice Penal Comentato*, vol. IV, U.T.E.T., Torino, 1940, p. 232.

² C. Bulai, *Curs de drept penal. Partea specială*, ed. a II-a, T.U.B., 1976, p. 96; G. Antoniu, în lucrarea colectivă *Codul penal al României, comentat și adnotat. Partea specială*, vol. I, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975, p. 70; R.M. Stănoiu, *Explicații teoretice ale codului penal român*, vol. III, *supra cit.*, p. 181; O.A. Stoica, *Drept penal. Partea specială*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 64.

³ Gh. Scripcaru și M. Terbancea, *Medicină legală*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970, p. 163; Vl. Beliș, *Medicină legală*, ed. a III-a, Ed. Juridică, București, 2001, p. 224-225.

denumit și *moarte cerebrală*, refacerea celulelor nervoase este practic imposibilă, cel puțin în condițiile actuale ale dezvoltării științelor medicale¹.

Stabilirea criteriilor morții are incidență asupra soluționării unei serii de probleme cu implicații social-juridice, alături de cele penale, cum ar fi, de exemplu, transplantul de organe, încetarea procedurilor terapeutice de reanimare, admisibile numai după ce a intervenit moartea cerebrală².

2. Principalele probleme, obiect al probațiunii, care trebuie clarificate prin investigarea morții violente

Investigarea omorului se particularizează, față de cercetarea altor categorii de infracțiuni, prin problematica sa specifică, concentrată în câteva direcții principale, respectiv: stabilirea cauzei și naturii morții, a circumstanțelor de timp și de mod în care a fost săvârșită fapta, descoperirea mijloacelor sau instrumentelor folosite la suprimarea vieții victimei, identificarea autorului, a eventualilor participanți la comiterea omorului, precizarea scopului sau a mobilului infracțiunii³.

¹ Vl. Beliș, V. Panaitescu, G. Eugen, *Medicina legală*, Ed. Teora, București, 1992, p. 18; M. Kernbach, *Medicina judiciară*, Ed. Medicală, București, 1958, p. 433; I. Moraru, *Medicina legală*, Ed. Medicală, 1967, București, p. 62-66.

² Referitor la reanimare, Gh. Scripcaru și M. Terbancea, *supra cit.*, p. 54, precizează că, în cazul readucerii la viață prin mijloace de reanimare, doar a unor automatisme primare și a evoluției unui individ spre un comportament penal uneori foarte periculos, se pune problema responsabilității acestuia față de faptele sale, problemă care se rezolvă după regulile expertizei medico-legale psihiatrice.

³ Referitor la aceste probleme, a se vedea Le Moyné Snyder, *Homicide investigation*, *supra cit.*, p. 3-13; R. Lechat, *La technique de l'enquête criminelle*, vol. I, Editions Moderna, Bruxelles, 1959, p. 181; M. Le Clere, *Manuel de police technique*, ed. a 2-a, Ed. Police-Revue, Paris, 1974; C. Suci, *Criminalistica*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1972, p. 601; L. Coman, *Aspecte privind cercetarea la fața locului a infracțiunilor de omor*, Serv. cultural, presă și editorial al Ministerului de Interne, București, 1975, p. 35; C. Aioanișoia, *Curs de criminalistică*, vol. III, *Metodica criminalistică*, partea I, Ed. de Școala militară de ofițeri a Ministerului de Interne, București, 1977, p. 1 și urm.; M.J. Palmiotto, *Criminal investigation*, *supra cit.*, p. 280 și urm.; I. Mircea, *Criminalistica*, Ed. Lumina Lex, București, 1998, p. 318; A. Ciopraga și I. Iacobuță, *Criminalistica*, Ed. Chemarea, Iași, 1997, p. 363; V. Bercheșan, *Metodologia investigării criminalistice a omorului*, Ed. Paralela 45, Pitești, 1988, p. 77 și urm.

Obiectul probațiunii îl constituie tocmai aceste probleme sus-menționate, dar particularizate la fiecare caz în parte, cu tot ce are el mai deosebit. Indiferent de particularitățile omorului, organul judiciar va trebui să-și orienteze cercetările potrivit formulei „celor 7 întrebări”, respectiv: *ce* faptă s-a comis și care este natura ei? *unde* s-a comis fapta? *când* a fost săvârșită? *cine* este autorul? *cum* și în ce mod a săvârșit-o? *cu ajutorul cui?* *în ce scop?* *cine este victima?*

Pe baza răspunsului la aceste întrebări este posibil să se alcătuiască un *probatoriu de natură să reflecte realitatea* și, astfel, să permită stabilirea adevărului judiciar.

2.1. Stabilirea cauzei și naturii morții. Identificarea cauzei morții este o problemă la a cărei rezolvare își dau concursul, deopotrivă, medicul legist și organul de urmărire penală. În funcție de cauza ei, moartea poate fi consecința unui *omor*, a unei *sinucideri* sau a unui *accident*, „*diagnosticul juridic*” al decesului stabilindu-se din coroborarea interpretării datelor obținute prin investigațiile științifice criminalistice și cele anatomopatologice, iar investigațiile medico-legale au prioritate.

2.2. Identificarea locului în care a fost săvârșit omorul. Stabilirea locului în care a fost săvârșit omorul este o problemă importantă pentru soluționarea cazului, acesta fiind, de regulă, cel mai bogat în urme și date cu privire la împrejurările în care s-a comis fapta. Cu atât mai mult se impune găsirea locului crimei, cu cât în practică se întâlnesc frecvent cazuri de transportare a victimei *în altă parte*, ori de împrăștiere a fragmentelor de cadavru în diverse locuri.

De asemenea, pe lângă locul propriu-zis al faptei, nu trebuie să excludem și celelalte locuri sau zone în care au fost descoperite urme, mijloace materiale de probă, etc.

2.3. Stabilirea momentului comiterii infracțiunii. Momentul suprimării vieții victimei constituie o problemă cu semnificații multiple. Astfel, rezultatele cercetărilor trebuie să conducă, pe de o parte, la stabilirea *momentului exact* la care a survenit moartea, iar pe de altă parte, la încadrarea în timp a *activității infracționale* desfășurate de autor.

Multe date pot conduce la delimitarea unei perioade de timp în care autorul a efectuat diverse acte de pregătire, aspect de natură să permită încadrarea faptei în categoria omorului cu premeditare, cu toate consecințele juridice care decurg din această împrejurare.

Stabilirea exactă a datei servește la clarificarea modului în care autorul și-a petrecut timpul înaintea comiterii infracțiunii, la precizarea intervalului în care acesta s-a aflat în câmpul infracțional și a activităților desfășurate după finalizarea actului, în scopul contracarării unor false alibiuri.

2.4. Determinarea modului în care a fost săvârșit omorul. Stabilirea modului de suprimare a vieții victimei este posibilă pe baza interpretării unui complex de date, de urme, cu privire la întreaga activitate desfășurată de infractor, pe baza unor investigații complexe, la care participă criminaliști și medicii legiști.

Se va determina, astfel, modul concret de operare, interesând o serie de circumstanțe de natură să servească la încadrarea corectă a faptei, cum ar fi, de exemplu, omorul prin cruzime ori pentru a înlesni săvârșirea unei alte infracțiuni [art. 189 alin. (1) lit. d) și h) C. pen.].

De asemenea, pe această cale, se stabilesc evoluția raportului dinamic victimă-agresor, natura eventualelor relații dintre victimă și agresor, posibilele încercări de simulare sau mascare a faptei, respectiv disimularea omorului prin sinucidere ori accident etc.

2.5. Identificarea făptuitorului și a celorlalți participanți. Identificarea autorului, a eventualilor participanți la săvârșirea infracțiunii (complici, instigatori, tăinuitori), este una dintre problemele centrale ale cercetării, de ea depinzând atât desfășurarea normală a procesului penal, cât și încadrarea corectă a faptei. Avem în vedere, de exemplu, situația în care autorul, ar putea fi, de exemplu, soț, rudă apropiată a victimei, împrejurare în care ne-am putea afla în prezența săvârșirii infracțiunii comisă cu violență asupra unui membru de familie (art. 199 C. pen.) sau situația în care autorul este o persoană care a mai săvârșit un omor, împrejurare în care ne aflăm în prezența unei forme calificate de omucidere [art. 189 alin. (1) lit. e) C. pen.].

Față de importanța pe care o prezintă identificarea autorului unui omor, trebuie precizat că, în practică, o bună parte din activitatea de investigare a unui omor, este destinată tocmai rezolvării acestei probleme, de ea fiind legată rezolvarea cazului sub toate aspectele sale.

2.6. Identificarea victimei. Identificarea victimei are o importanță particulară pentru anchetă, întrucât, o dată stabilită identitatea, este posibilă determinarea cercului de suspecți, a încadrării juridice a faptei în funcție de calitatea subiectului pasiv al infracțiunii.

În ipoteza dispariției unei persoane, când există indicii că aceasta ar fi putut fi victima unui omor, una dintre problemele importante rămâne *descoperirea cadavrului*. În cazul nedescoperirii acestuia, organului judiciar îi revine sarcina să probeze cât mai temeinic vinovăția autorului faptei, să cerceteze cu maximă atenție cazul, pentru a evita săvârșirea unei erori judiciare.

2.7. Identificarea instrumentelor sau mijloacelor care au servit la săvârșirea infracțiunii. Identificarea acestor instrumente vizează atât agentul vulnerant, care a cauzat moartea victimei, cât și celelalte mijloace destinate pregătirii săvârșirii faptei, pătrunderii la fața locului, imobilizării victimei, iar această identificare își găsește utilitatea și în încadrarea juridică a faptei.

De exemplu, în ipoteza uciderii unei persoane, prin aruncarea în aer a autoturismului acesteia, ne aflăm în fața unor mijloace care pun în pericol viața mai multor persoane, ceea ce constituie o circumstanță agravantă, conform prevederilor art. 77 lit. c) C. pen.

2.8. Stabilirea mobilului sau scopului infracțiunii este problema cheie, ea prezentând importanță atât în stabilirea faptelor și împrejurărilor cauzei, a identificării autorului, cât și în încadrarea juridică a faptei. De pildă, omorul comis din ură sau gelozie servește deseori la alcătuirea rapidă a cercului de bănuți. Totodată, interesul material, încercarea de a se sustrage de la urmărirea penală ș.a., reprezintă elemente de circumstanțiere a omorului calificat.

Referitor la problemele enunțate, în linii mari, ele sunt comune majorității infracțiunilor împotriva vieții, *săvârșite cu intenție*, acestea

diferă în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte, fiind de o nebanuită diversitate, ceea ce obligă organul judiciar la o permanentă adaptare la situația de fapt.

Multitudinea modurilor de operare și a condițiilor în care sunt comise infracțiunile împotriva vieții, ne determină să susținem că, în investigarea criminalistică a omorului, rareori se recurge la scheme fixe. Desigur, nu avem în vedere regulile procesual penale sau cele metodologice generale privind urmărirea penală. Din această cauză, nu se poate pretinde că anumite tehnici, procedee sau metode criminalistice sunt proprii investigării formelor simple de omor, în timp ce altele sunt specifice formelor calificate, deosebit de grave, pruncuciderii, uciderii din culpă, ș.a.

Precizăm că, în capitolul de față, avem în vedere cercetarea omorului prevăzut de art. 188-189 C. pen., deoarece acesta însumează cvasi-totalitatea problemelor ce se cer rezolvate în cazul oricărei infracțiuni îndreptate împotriva vieții.

3. Modalități de probare a infracțiunilor de omucidere

Pentru clarificarea cauzelor de suprimare a vieții unei persoane, sub toate aspectele sale și pentru a fi în măsură să rezolve toate problemele care fac obiectul probațiunii în cazul omuciderii, organul de urmărire penală va trebui să apeleze la întreaga gamă de mijloace de probă tehnico-științifice, tactice și metodologice criminalistice. Astfel¹:

3.1. Mijloace de probă prevăzute de Codul de procedură penală. Mijloacele de probă utilizate frecvent în aceste cazuri sunt rezultatul unor acte procedurale, dintre care se disting:

□ *Cercetarea la fața locului*, în accepțiunea cea mai largă, prin aceasta înțelegând nu numai locul propriu-zis al omorului, ci și alte zone în care au fost descoperite urme, instrumente etc.

¹ V. Greblea, *Prelegeri la cursurile de specializare a procurorilor criminaliști*, manuscris, din fondul documentar al Parchetului General de lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

□ *Efectuarea de constatări, de expertize criminalistice și medico-legale*, alte examinări complexe cu caracter tehnic.

□ *Ascultarea martorilor, a suspecților sau inculpaților* și eventual, a persoanei vătămate, dacă fapta a rămas în faza de tentativă.

□ *Efectuarea de prezentări pentru recunoașterea* de persoane sau obiecte, inclusiv recunoașterea victimei sau a obiectelor care i-au aparținut.

□ *Efectuarea de percheziții*, de ridicări de obiecte sau înscrisuri.

□ *Efectuarea de reconstituiri*, atât pentru verificarea unor susțineri ale suspecților sau inculpaților, cât și ale martorilor.

□ *Efectuarea de confruntări*, în ipoteza existenței de contradicții în declarațiile celor audiați.

3.2. Mijloace tehnico-tactice criminalistice și medico-legale. *Mijloacele tehnice, tactice și metodologice criminalistice aflate la îndemâna organelor judiciare sunt, în principal, următoarele¹:*

□ *Mijloacele tehnico-științifice de examinare a urmelor* infracțiunii, a corpurilor delictate descoperite și ridicate cu ocazia cercetării locului faptei, a locului în care a fost descoperit cadavrul, precum și cu prilejul percheziției.

□ *Mijloacele de identificare a persoanelor și cadavrelor*, altele decât cele pe baza urmelor descoperite în câmpul infracțional: identificări după semnalmente exterioare, reconstituiri de fizionomii ș.a.

□ *Procedeele tactice de efectuare a actelor de urmărire penală*, aplicate frecvent în aceste cazuri, cum sunt cele destinate ascultării, confruntării, percheziției, reconstituiri etc.

□ *Regulile metodologice* aplicate potrivit particularităților fiecărui caz în parte, începând cu cele metodologice generale.

□ *Mijloacele proprii Medicinii legale*, știință al cărei aport în soluționarea cazurilor de omucidere este deosebit de important, interesând mecanismele de producere a morții, momentul survenirii acesteia, identificarea autorului prin examene biologice.

¹ V. Bercheșan, *supra cit.*, p. 174-176.

Secțiunea a II-a

Cadrul metodologic general și primele măsurile luate în investigarea omuciderii

1. Reguli generale metodologice aplicate în investigarea omorului

În investigarea oricărei infracțiuni, organul de urmărire penală trebuie să respecte, alături de prevederile legale, o serie de reguli metodologice, atât cu caracter general, cât și particular, potrivit specificului fiecărei categorii de infracțiuni. Cu atât mai importantă se dovedește necesitatea respectării unor reguli generale metodologice de cercetare a omuciderii, cu cât aceste infracțiuni se distanțează de alte categorii de fapte penale printr-un pericol social cu totul deosebit, ca și prin circumstanțele în care sunt comise.

Față de cerințele impuse de practica judiciară, rezultă că *regulile generale metodologice sunt, în esență, următoarele:*

a. Efectuarea cercetării omorului de către o echipă complexă, formată din procuror, medic legist și lucrători de poliție, conducerea acesteia fiind asigurată de către procuror, potrivit prevederilor art. 56 C. pr. pen., în scopul desfășurării activității de urmărire penală într-un mod unitar, bine coordonat.

b. Asigurarea operativității, printr-o organizare eficientă a cercetării, acordându-se prioritate activităților care reclamă o maximă urgență, cum sunt:

□ *Cercetarea la fața locului.*

□ *Ascultarea imediată a persoanelor care au cunoștință despre fapta săvârșită, despre victimă sau agresor.*

□ *Disponerea constatărilor și a expertizelor judiciare.*

□ *Urmărirea fără întârziere a persoanei suspecte.*

În legătură cu necesitatea *deplasării urgente la fața locului*, este semnificativă concluzia desprinsă din practică, potrivit căreia aproximativ 20 la sută din dosarele cu autori necunoscuți sunt datorate întârzierii deplasării procurorului la locul omorului¹.

¹ O. Năstase, *Unele aspecte teoretice și practice privind cercetarea infracțiunilor de omor*, studiu realizat în cadrul direcției de urmărire penală și criminalistică, a Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, în PC.C. nr. 2/1992, p. 36.

c. *Cercetarea atentă, completă și calificată a locului faptei*, dată fiind rezonanța sa în stabilirea precisă a faptelor și a împrejurărilor cauzei, precum și în identificarea autorului omorului, a instrumentelor sau mijloacelor vulnerante.

d. *Planificarea judicioasă a întregii activități de urmărire penală*, în funcție de particularitățile fiecărui caz, în *elaborarea versiunilor* urmând să se țină seama de datele reale, bine verificate, ale cazului, astfel încât să fie posibilă administrarea la timp a probelor, evitându-se acțiunile de natură să tergiverseze soluționarea cauzei.

e. *Stabilirea cu exactitate a elementelor constitutive ale infracțiunii*, ancheta trebuind să pornească *de la faptă la autor* și nu invers, cerință subordonată direct principiului aflării adevărului și prezumției de nevinovăție, prin care se previn erorile judiciare și efectuarea unor acte de urmărire penală inutile.

f. *Asigurarea continuității desfășurării urmăririi penale*, fiind indicat ca echipa inițială de investigare să desfășoare întreaga cercetare până la finalizarea cazului, ceea ce presupune ca, încă de la cercetarea la fața locului, să participe procurorul competent.

g. *Efectuarea cercetării în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale* și cu aplicarea consecventă a celor mai adecvate *metode tehnico-științifice și reguli metodologice criminalistice* pe întreaga durată a desfășurării procesului penal.

Regulile enunțate sunt perfectibile, atât în formă cât și în conținut, iar acestea pot oferi un model suficient de exact al cadrului metodologic în care se desfășoară cercetarea morții violente.

2. Cercetarea în echipă a omuciderii; rolul și importanța sa

Regula metodologică privind cercetarea în echipă a omorului, prin importanța ei în ansamblul preocupărilor destinate soluționării infracțiunilor împotriva vieții, impune câteva sublinieri¹.

a. *Cercetarea în echipă* permite concentrarea cunoștințelor, a priceperii și a formării unor specialiști în valorificarea completă și

¹ V. Greblea, O. Petrescu și I. Argeșeanu, *Cercetarea omorului de către o echipă complexă*, în rev. P.C.C. nr. 3-4/ 1982, p. 22-29.